

دکتر بهرام امیر احمدیان: اخراج سفیر اسرائیل از ترکیه به معنای قطع رابطه نیست

دکتر بهرام امیر احمدیان، کارشناس مسایل ترکیه، در گفتگو با دیپلماسی ایرانی تاکید می‌کند که اخراج سفیر به معنای قطع رابطه کامل نیست و باید برای تبعات این حرکت منتظر ماند

well/خبرگزاری آران

خبرگزاری آران/سرویس ترکیه

کابوس سخت گیری های ترکیه دست از سر رهبران رژیم صهیونیستی برمی دارد. داستانی که با کشته شدن نه فعال صلح طلب ناوگان آزادی غزه آغاز شد همچنان مولود تنش های جدی در رابطه میان تل آویو و آنکارا است. رهبران حزب عدالت و توسعه که ساکن امور را در ترکیه در اختیار دارند همچنان مصرانه خواهان عذرخواهی تل آویو هستند و همزمان اسرائیلی ها نیز حمله به این فعالان صلح را در راستای تامین امنیت خود توجیه می کنند. در تازه ترین تحول گزارش سازمان ملل در خصوص این ماجرا آتش ترک ها را باز زنده کرد و امتناع اسرائیلی ها از عذرخواهی این بار آنکارا را به اخراج سفیر این رژیم از خاک ترکیه واداشت.

دکتر بهرام امیر احمدیان، کارشناس مسایل ترکیه، در گفتگو با دیپلماسی ایرانی تاکید می کند که اخراج سفیر به معنای قطع رابطه کامل نیست و باید برای تبعات این حرکت منتظر ماند:

گزارش سازمان ملل در خصوص حادثه ناوگان آزادی غزه را تا چه اندازه می توان مغرضانه و به نفع اسرائیل دانست؟

این امر که سازمان ملل در تحقیقات خود اعلام کرده که این اتفاق خارج از روندهای روابط معمول بین المللی بوده و اسرائیل را مقصر شناخته است، می توان به ترکیه حق داد که از اسرائیل خواسته بود برای این حمله نظامی عذرخواهی کند و اسرائیل هم نپذیرفت. پذیرش عذرخواهی به مفهوم این است کسی که عذرخواهی می کند، باید خسارت ها را نیز پرداخت کرده و طرف مدعی را راضی کند.

اما اسرائیل به این دلیل که غرامت ها را پرداخت نکند و پاسخگو نباشد، این گزارش را مغرضانه دانست، اما امروز که این مساله به سازمان ملل متحد فرستاده شده، کمیته اسرائیل را مقصر دانسته است.

در اینجا باید این نکته را نیز در نظر داشت، به دلیل آنکه غزه کشور مستقلی نیست و تحت اشغال اسرائیل است، آبهایی که آن را به آبهای بین المللی متصل می کند، نیز تحت اشغال اسرائیل است، بنابراین هر نوع تردد و کشتیرانی که قرار است در آنجا صورت گیرد باید با مجوزهایی انجام شود. کشتی کاروان آزادی غزه هم به دلیل آنکه مجوز نداشته و اسرائیل هم از پیش اعلام کرده بود که اجازه نخواهد داد این کشتی پهلو بگیرد، اما برخلاف اظهارهایی که اسرائیل داده بود، این کشتی وارد آنها شد و آنها هم واکنش نشان دادند. اما این عکس العمل نباید به شکل نظامی اتفاق می افتاد. به دلیل همین اهمیت مساله است که سازمان ملل اسرائیل را محکوم کرده و از سوی دیگر به دلیل آنکه دولت اسرائیل از ترکیه عذرخواهی نکرده و این خطا را نپذیرفته است، ترکیه هم با توجه به اظهارهایی که در گذشته داده بود، سفیر اسرائیل را از کشور خود اخراج کرده است.

تبعات قطع ارتباط آنکارا با تل آویو بر سرنوشت این رژیم در روزهای وقوع بهار عربی و تحولات خاورمیانه چیست؟

تبعات این عمل برای دولت آقای اردوغان چند پیامد دارد:

1. سطح روابط ترکیه با اسرائیل کاهش پیدا خواهد کرد. همانطور که می دانید این دو کشور بایکدیگر روابط استراتژیک ZWJ& یک خوبی دارند
2. ترکیه ممکن است برخی از منافع خود را در رابطه با اسرائیل از دست بدهد و موقعیت خودش را در برخی از کشورهای حامی اسرائیل همچون آمریکا از دست بدهد. اما از طرف دیگر ترکیه با ایفای نقشی که در خاورمیانه برعهده گرفته و به ویژه تحولاتی که در سوریه، لیبی در شمال افریقا اتفاق می افتد و در همسایگی ترکیه در دریای مدیترانه در حال وقوع است، ترکیه به نحوی به جهان اسلام نزدیک می شود تا جهان اسلام فکر کند که حامی بزرگی در صحنه روابط بین الملل دارد و می تواند منافع مسلمانان را از طریق ایجاد دیپلماسی و استراتژی های سیاسی و اقتصادی به سمت خود جذب کند. همچنین ترکیه موضعی که در برابر اسرائیل گرفته ممکن است سبب شود که تا حدی منافع خود را در اسرائیل از دست دهد، اما منافع بسیار زیادی را در جهان اسلام و خاورمیانه کسب کرده است و از این منظر نه تنها موقعیت آن کاهش پیدا نخواهد کرد، بلکه روز بروز در حال تقویت این جایگاه است.

آیا با اخراج سفیر اسرائیل ممکن است که آنها مجبور به عذرخواهی از ترکیه شوند؟

اسرائیل موضع بسیار سرسختانه ای دارد و در هیچ موردی کوتاه نیامده است، این سرسختی اسرائیل بدین معناست که از پشتوانه بسیار قدرتمندی که ایالات متحده آمریکا می باشد برخوردار است. به باور من بعید به نظر می رسد که اسرائیل عذرخواهی کند و شاید اگر سطح سفیر را به کاردار کاهش دهد، زیاد برای آنها مشکلی ایجاد نکند. به دلیل آنکه اسرائیل لابی قدرتمندی دارد و اگر ترکیه روابطش را با اسرائیل قطع کند، ممکن است به این موضوع فکر کنیم که شاید منافع سیاسی و اقتصادی اش را از دست خواهد داد، اما از طرف دیگر در همسایگی ما جمهوری آذربایجان است که تامین کننده نفت اسرائیل است. یعنی تنها کشور مسلمانی است که به اسرائیل نفت می فروشد، آذربایجان است که آذربایجان هم قصد کاهش روابط با اسرائیل را ندارد و آن هم منوط به روابط ایران با ارمنستان است. در نهایت به نظر می رسد که ترکیه با اتخاذ این موضع در مورد آن بسیار فکر کرده است. همانطور که می دانید، ترکیه از نظر سیاسی و دیپلماسی خارجی کشور قدرتمندی است، بنابراین دولتمردان این کشور در مورد تبعات اخراج سفیر اسرائیل و قطع روابط با آنها فکر کردند.

زمانی که ترکیه روابط استراتژیک خود را با اسرائیل آغاز کردند، بسیاری از کشورهای مسلمان به ترکیه اعتراض کردند، اما ترکیه به طور مستقل به راه خود ادامه داد. همانطور که در آن دوره با اصول و منطقی با آنها ارتباط برقرار کرد، امروز هم با اصولی که دارند، تصمیم گرفتند که سفیرشان را اخراج کنند. بنابراین نباید از این اتفاق خیلی خوشحال و یا ناراحت شد. بلکه ترکیه نشان داده که سیاست مستقلی دارد و در دوره اشغال عراق از سوی آمریکا، ترکیه با اینکه همپیمان ناتو بود اجازه نداد که نیروهای آمریکایی از خاک این کشور عبور کنند. در آن دوران هم پیش بینی می شد که این اتفاق منجر به قطع روابط ترکیه و آمریکا خواهد شد، درحالیکه چنین اتفاقی نیفتاد. یا در زمانی که ترکیه با اسرائیل روابط خود را آغاز کرد، پیش بینی می کردند که رابطه این کشور با جهان اسلام از بین خواهد رفت، اما چنین اتفاقی نیفتاد. حال امروز هم که سفیر اسرائیل را اخراج کردند، نباید به ویژه در مطبوعات ما به این مسایل خوش بینانه نگاه کرده و یا پیش بینی کنند که اسرائیل به طور حتم نابود خواهد شد. در حالیکه باید با تعمق بیشتری به این مسایل نگاه کرد. بنابراین باید گفت اخراج سفیر به معنای کاهش سطح روابط دیپلماتیک است، اما به مفهوم قطع روابط نخواهد بود. اگر قطع روابط بود، باید ترکیه اعلام می کرد که تمامی روابط خودش را با اسرائیل قطع می کند. اما در عرف دیپلماتیک شاهد بودیم زمانی که سفیری را اخراج می کنند، همانطور که در زمان تنش روابط ایران و ترکیه، سفیر ایران از این کشور اخراج شد، اما این امر منجر به قطع روابط نشد.

شما اشاره کردید که حامی قدرتمند اسرائیل امریکاست. حال با توجه به تنش روابط تل آویو آنکارا، واشنگتن هیچ گونه دخالت آشکاری در این ماجرا نکرده است، آیا به نظر شما با تندتر شدن آتش

آن ممکن است امریکا دخالت کند؟

به باور من به دلیل آنکه آمریکا با هر دو کشور روابط نزدیک دارد شاید علاقه مند باشد که میان آنها میانجیگری کند، تا از تندی ماجرا کاسته شود. اما در نهایت نباید انتظار داشته باشیم که آمریکا طرف ترکیه یا اسرائیل را بگیرد. به نظر می رسد که سکوت آمریکا هم به نفع خودش و هم به نفع دو طرف باشد، به دلیل آنکه موضوعی است که بین کشورهایی که با هم روابط بسیار استراتژیک

دارند، اتفاق افتاده است.

ترکیه در قبال انقلاب های عربی مانند مصر و لیبی و سوریه موضعی تقریباً همسو با واشنگتن اتخاذ کرده است، این برخورد با تل آویو چه تبعاتی بر رابطه میان آنکارا و واشنگتن خواهد گذاشت؟

ترکیه برای ایالات متحده امریکا از ارزش استراتژیک زیادی برخوردار است. امریکا در دوره حاضر ترکیه را مدل توسعه برای کشورهای اسلامی قرار داده که با نقش بازی کردن ترکیه، امریکا به این هدف نزدیک می شود. ترکیه در جهان اسلام به عنوان یک مدل معرفی شده که در مصر هواداران اخوان المسلمین حزبی تشکیل دادند به نام عدالت و توسعه که اعلام کرده اند از حزب عدالت و توسعه ترکیه پیروی می کنند. این مساله برای ترکیه نیز بسیار ارزشمند است و من بعید می دانم که امریکا بخواهد دخالت خاصی در نزاع میان اسرائیل و ترکیه کند. در نهایت شاید با توجه به لابی های قدرتی که در دو طرف دارد، به نوعی مصالحه دست پیدا کنند. همچنین باید منتظر باشیم که عکس العمل اسرائیل چه خواهد بود، آیا آنها هم سفیر ترکیه را اخراج خواهند کرد و یا روابطشان را با ترکیه قطع خواهند کرد. اما اسرائیل نشان داده که در تمام این دوران در مقابل چنین مسایلی همچون عذرخواهی از ترکیه همیشه خونسرد برخورد کرده است.

پیش بینی شما از منزوی شدن هرچه بیشتر اسرائیل چیست؟ اگر اسرائیل منزوی شده، راهکار امریکا چه خواهد بود؟

در عین حال اینکه چنین اتفاقاتی افتاده است، از طرف دیگر شاهد هستیم که در اروپا هم به دنبال به رسمیت شناختن کشور مستقل فلسطینی هستند. این امر نیز فشار بین المللی بر اسرائیل را افزایش داده و سبب انزوای آن شده است. اما این امر به معنای تضعیف اسرائیل نیست. همانطور که ایران در برخی موارد در مطبوعات به اسرائیل قدرت می دهد و روابط اسرائیل و آذربایجان را تهدیدی علیه خود می داند، در حالیکه ایران کشور بسیار قدرتمندی است و اصلاً نمی توان این دو را تهدیدی علیه خود دانست. از طرف دیگر هم زمانی که چنین اتفاقی همچون اخراج سفیر اسرائیل می افتد، طوری در رسانه ها واکنش نشان می دهند که اسرائیل نابود شده است. اگر در نظر بگیریم که کشورها دارای پتانسیل های مختلفی در ابعاد متعدد سیاسی، نظامی و اقتصادی هستند. بنابراین هیچگاه به این شکل نخواهد بود که اگر برای کشوری در حوزه دیپلماسی اتفاقی بیفتد، آن کشور از بین رفته، بلکه پتانسیل های دیگری هم دارد و از آنها استفاده خواهد کرد. بنابراین من بعید می دانم که این انزوا شدید باشد و کشوری که در سازمان ملل کرسی دارد با کشورهای متعددی در ارتباط است، به این سرعت منزوی نخواهد شد. اتحادیه اروپا با 25 کشور، امریکا، کشورهای انگلوساکسون و امریکای جنوبی با اسرائیل هستند. بنابراین این امر که تصور شود با اخراج سفیر اسرائیل از ترکیه، کاملاً منزوی خواهد شد، پیش بینی درستی نخواهد بود.

پایان پیام.